

Slovo k povzbuzení na čtvrtek 30. dubna 2020 ...
Biblická čtení: Sk 8,26-40; Ž 66; Jan 6,44-51

Milé sestry, milí bratři,

po včerejším svátku svaté Kateřiny Sienské se dnes opět vracíme ke všednodenní biblické četbě na pokračování: V prvním čtení otevíráme po celou dobu velikonoční stránky Skutků apoštolů, dnes máme před sebou krásné biblické svědectví o jedné z prvních křestních katechezí: jáhen Filip navazuje na otevřenost a zájem etiopského komořího o víru v Boha, ukáže mu na Krista, připraví ho tak ke křtu a nakonec, když nic nebrání, ho také vodou pokřtí. V evangeliu čteme stále z jedné z velkých řečí Pána Ježíše dle Janova sepsání, konkrétně z řeči o chlebu života. Také bychom si mohli připomenout životní svědectví dvou svatých, jejichž památky na dnešní den připadají: svatého Zikmunda, krále, kajčnicka a mučedníka, anebo svatého Pia V., papeže-reformátora, důsledného uskutečňovatele reformních pokynů tridentského koncilu. Navažme však na pokusy o rozjímání minulých dnů a zaměřme svou pozornost pouze na úryvek evangelijní.

Poslední verš toho dnešního („Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe. Kdo bude jíst tento chléb, bude žít navěky. A chléb, který já dám, je mé tělo, obětované za život světa.“) znamená důležitý předěl v celé řeči o chlebu života. Předevčím jsme si připomínali, že tato Ježíšova řeč má dvě části. V první je chlebem života Pán Ježíš jako takový, požíváním tohoto chleba je naše víra. V druhé části je chlebem života Pán Ježíš skrytý v eucharistii, pravém pokrmu a pravém nápoji, jezením a pitím je svaté přijímání.

Jistěže by stálo za to rozjímat o celku, o jednotlivých verších i se třeba zastavit nad každým slovem dnešního evangelia, vždyť jsou to slova samotného Pána Ježíše. Zastavme se ale právě nad jeho charakterem předělu. I struktura biblického textu – u Jana navíc zvláště významná – je přeci Bohem inspirovaná („vdechnutá“), a proto i ta k nám nějak promlouvá. Tedy i to, že vysloveně eucharistická část řeči skutečně následuje až po řeči o víře a následování.

Přijetí řeči o eucharistii tak předpokládá předcházející slyšení řeči o víře a následování. Nelze uvěřit, že Pán Ježíš nám dá své jíst své tělo a pít svou krev, pokud před tím neuvěříme, že on sám je „Božím chlebem seslaným z nebe“. Jinak řečeno: uvěření v Kristovu přítomnost v eucharistii předpokládá uvěření, že Kristus je pravým Božím synem, který se stal člověkem, uvěření, že „Slovo se stalo tělem“ nejprve v Ježíšovi a pak se jím stává stále znovu a znovu v eucharistii. Právě proto, že mnozí ze zástupu neuvěřili ani v první část Kristovy řeči, po její druhé pohoršení odejdou.

Nejde ale jen o nějakou logiku víry, že nejprve musíme věřit v základ, v Kristovo Božství, respektive boholidství, a pak je teprve možné věřit dál, v to, co se od tohoto základu odvíjí, co je jeho rozvinutím a důsledkem. Například v různost forem a intenzity Kristovy přítomnosti mezi námi, kam patří jedinečně i eucharistie. V Ježíšově řeči totiž nejde jen o poznání víry, potažmo o hierarchii pravd víry a jejich nějakou logickou následnost, ale především o víru, která je následováním Pána Ježíše. Tu v nás chce první část probudit.

V celém evangeliu není víra totiž jen poznáním, že Ježíš je Boží Mesiáš, ale vždy také rozhodnutím se za Pánem Ježíšem vydat, na něj vsadit celý svůj život, z následování Krista učinit nejdůležitější, vše určující a vše pronikající vztah, „první lásku“, které se podřizují a ze které čerpají všechny ostatní. Jinak řečeno: mít Pána Boha (Pána Ježíše) skutečně na prvním místě.

Jen je-li v člověku otevřenost pro takovouto víru, dostává přijímání eucharistie smysl. Eucharistie, jedinečná přítomnost Pána Ježíše mezi námi, pravý pokrm a nápoj z nebe pro naši duši, právě tento vztah v nás živí a rozněcuje. To je její hlavní „účinek“, ale ten může „působit“ jen tehdy, je-li v nás pro jeho působení otevřenost. Naše neotevřenost sice nijak neuměňuje přítomnost Pána Ježíše v eucharistii, ta je na nás nezávislá, ale omezuje, až

znemožňuje její účinnost v našem životě. Ta už totiž na nás závislá je, především na naší otevřenosti skutečně věřit, Pána Ježíše následovat.

O tom, jak eucharistie rozněcuje lásku ke Kristu, je-li k ní srdce člověka aspoň trochu otevřené a pohotové, svědčí veliké bohatství eucharistické mystiky, jak nám ji zanechala dlouhá staletí křesťanství. Mnohé krásné obrazy eucharistie čerpající velmi často svou obraznost z obraznosti samotného Písma – jako „chléb andělský“, „nejsladší Ježíše památka“ či „rozkoš duše mé“ – jsou toho svědectvím.

Jedině člověk toužící po skutečném vztahu s Bohem a otevřený pro něj, člověk aspoň nějak ochotný a připravený „následovat Beránka, kamkoli jde“, má naději zakusit, jak právě eucharistie Božsky sladce a mocně tento vztah živí. Jak je pravým Božím pokrmem a nápojem pro duši, jak je vskutku „chlebem seslaným z nebe“ a do nebe vedoucím.

Duchovní zkušenost není nikdy v naší moci, a to ani ta eucharistická. Vynutit ani vyrobít si ji nemůžeme. Pokud bychom si sami chtěli navozovat nějaké extatické prožitky po svatém přijímání, skončíme dost možná jen sami v sobě, možná v nějakém sebeklamu (ne-li na psychiatrii). Prožitek Kristovy přítomnosti je vždy Božím darem, který můžeme jediné dostat, a to i v souvislosti s eucharistií. V naší moci je jen snaha o otevřenost, rozhodnutí chtít do vztahu s Kristem vstoupit, Krista následovat. To je ovšem zároveň i naším úkolem.

Je možné dobré si tyto souvislosti mezi oběma částmi řeči o chlebu života zapamatovat. A třeba na základě toho před každým svatým přijímáním krátce obnovit rozhodnutí, touhu v Pána Ježíše opravu věřit. Možná se nám tak daru zakoušení skutečné nebeské chuti eucharistie začne více dostávat. A i kdybychom ji nevnímali, rozhodně v sobě dříve nebo později pocítíme působení její Boží síly.